

Anna Ziemlewska

Dzieje i skarby kościoła
świętojakubskiego w Toruniu, red.
Katarzyna Kluczewajd, wyd
Towarzystwo Naukowe Organizacji i
Kierownictwa "Dom Organizatora",
Toruń 2010, ss. 432

Rocznik Toruński 38, 264-265

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

wspomnieć Hotel Muzeum przy ulicy Wysokiej w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu). Czytelnik znajdzie w książce omówienie losów najważniejszych obiektów noclegowo-gastronomicznych, ich pełny katalog, rozbudowaną bibliografię do tematu oraz liczne ilustracje – powszechnie znane i dostępne, jak i wyjątkowe zdjęcia i pocztówki z prywatnych zbiorów.

Piotr Kowalski, *Rynek Staromiejski w Toruniu i jego mieszkańcy w XIX w. Zagadnienia socjotopografii*, wyd. Adam Marszałek (seria: Biblioteka ToMiTo), Toruń 2010, ss. 182

Rynek Staromiejski przez stulecia stanowił administracyjne, handlowe i reprezentacyjne centrum miasta. Przejście pod pruskie panowanie nie zmieniło zasadniczo jego funkcji, przyczyniło się tylko do ulokowania przy rynku siedzib nowych instytucji, m.in. poczty, factorii solnej, urzędu celnego, władz rejencji oraz komendantury twierdzy. Zmianom architektonicznym i infrastrukturalnym (nowy gmach Dworu Artusa, adaptacja pałaców i kamienic na potrzeby pruskiej administracji, rozbudowa ewangelickiego zboru, przebudowa pierzei zachodniej; pojawienie się pomników Mikołaja Kopernika i cesarza Wilhelma I, nowego oświetlenia, linii tramwajowych itp.) towarzyszyły w XIX stuleciu także przekształcenia struktury zawodowej, narodowościowej i wyznaniowej mieszkańców przyrynkowych kamienic. Analizę tych procesów oraz wyczerpujące informacje o mieszkańcach Rynku Staromiejskiego znajdzie czytelnik w książce Piotra Kowalskiego.

Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu, red. Katarzyna Kluczwajd, wyd. Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, Toruń 2010, ss. 432

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła – perła architektury gotyckiej o bogatym wystroju i wyposażeniu – wciąż kryje wiele zagadek. Okazją do rozwikłania części z nich był przypadający w 2009 r. jubileusz 700-lecia powstania świątyni. Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki zorganizował z tej okazji konferencję, czwartą już z serii „Dzieje i skarby kościołów toruńskich”, poświęconą nowomiejskiej farze i jej zabytkom.

Materiały z sesji (z pewnymi wyjątkami) zostały opublikowane w książce *Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu*. W tomie znalazły się m.in. unikatowe w polskiej literaturze teksty dotyczące hiszpańsko-mozarabskie-

go rytu mszy św., artykuły o św. Jakubie, etapach budowy świątyni, pracach archeologicznych i konserwatorskich, gotyckim i nowożytnym wyposażeniu kościoła, m.in. nowo odkrytych malowidłach, prospekcie organowym, barokowych ołtarzach (na czele z ołtarzem głównym, którego autorstwo udało się ustalić po latach badań), a także opracowania dotyczące protestanckiego okresu funkcjonowania kościoła oraz dziejów parafii w latach 1939–1957. Publikacja, podobnie jak poprzednie tomy serii, jest bogato ilustrowana archiwalnymi i współczesnymi fotografiami, planami, rysunkami, fragmentami dokumentacji konserwatorskiej i archeologicznej, trudno dostępnej dla osób zainteresowanych zabytkami Torunia.

Księga pamiątkowa 150-lecia Muzeum Okręgowego w Toruniu. 1861–2011, red. Krzysztof Mikulski, Emanuel Okoń, wyd. Muzeum Okręgowego w Toruniu, Toruń 2011, ss. 384
150 lat Muzeum Okręgowego w Toruniu. 1861–2011. Katalog wystawy, red. Anna Ziemiańska, wyd. Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Okręgowego w Toruniu, Toruń 2011, ss. 264

W 1861 r. dzięki staraniom Copernicus Verein oraz władz miasta powstało w jednej z sal Ratusza Staromiejskiego Muzeum Miejskie (Städtisches Museum). Jego zbiory, powiększane przez dziesięciolecia dzięki legatom osób prywatnych, cechów, lokalnych instytucji, depozytom (w tym najważniejszy depozyt Towarzystwa Naukowego w Toruniu), przekazom ze Składnicy Muzealnej i wreszcie zakupom, stały się podstawą kolekcji Muzeum Okręgowego w Toruniu. Muzeum uczciło jubileusz 150-lecia wystawą oraz dwiema publikacjami: *Księgą pamiątkową* i katalogiem wystawy.

W *Księdze pamiątkowej* znalazły się eseje wieloletnich pracowników i dyrektorów placówki, m.in. prof. Mariana Arszyńskiego, prof. Józefa Flika, Michała Woźniaka oraz Anny Kosickiej. Prof. Jan Tajchman opracował obszerny artykuł dotyczący toruńskich zabytków architektonicznych, zaadaptowanych w całości na potrzeby Muzeum po II wojnie światowej: Ratusza Staromiejskiego, kamienic przy ul. Kopernika 15 i 17 (Dom Kopernika), ruin zamku krzyżackiego (obecnie w posiadaniu Centrum Kultury Zamek Krzyżacki), kamienicy Pod Gwiazdą, Domu Eskenów (tzw. Czerwonego Spichlerza oraz kompleksu spichlerzy przy ul. Ciasnej 4, 6 i 8), budynków przy ul. Franciszkańskiej 9 i 11 (siedziba Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika) oraz budynku poklasztornego przy ul. św. Jakuba 20A. Dzieje oraz zbiory poszczególnych działów Muzeum: archeologii, sztuki, etnografii (do 1959 r.